

Notatka Zespołu PolSCA PAN w Brukseli nt. transferu funduszy jako przykładu synergii między programami Horyzont Europa i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Niniejszy dokument zawiera praktyczne informacje dotyczące mechanizmu **TRANSFERU FUNDUSZY** pomiędzy programami Horyzont Europa (HE) i Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego (EFRR). Synergie między programami mogą znacznie zwiększyć wpływ inwestycji i napędzać zrównoważony rozwój w Europie, w tym w Polsce.

Dzięki **komplementarnym celom** obu programów, **możliwością finansowania projektów badawczych i innowacyjnych wraz z infrastrukturą i rozwojem biznesu** na poziomie regionalnym, oba programy są zgodne z priorytetami UE, takimi jak Zielony Ład i transformacja cyfrowa. HE wspiera europejską współpracę naukową, a EFRR finansuje krajowe projekty B+R, w tym infrastrukturalne, tworząc sprzyjające warunki dla budowania **ekosystemu innowacji**. Strategiczne dostosowanie tych programów pozwala na bardziej efektywne wykorzystanie zasobów, lepsze wyniki i zwiększoną konkurencyjność regionów.

Transfer bezpośredni – zasady ogólne przekazywania środków do Horyzontu Europa

- Państwa Członkowskie (PCz) **mogą dobrowolnie przenieść do 5% swoich krajowych alokacji** (np. z EFRR) do programu Horyzont Europa [Art. 26(1) CRP].
- Program operacyjny finansowany w PCz ze środków EFRR podlega odpowiednim modyfikacjom (w tym planu finansowego). **Wymaga to od PCz analizy swojej umowy partnerskiej pod kątem aktualnych jej zapisów dot. EFRR** i wyjaśnień zasadności skorzystania z instrumentu transferu funduszy.
- Komisja może sprzeciwić się wnioskowi o transfer, jeśli osiągnięcie celów programu EFRR byłoby zagrożone.
- Niewykorzystane środki mogą zostać zwrócone do EFRR, za zgodą KE lub alokowane w innym programie (lub programach).
- **Transfer może dotyczyć tylko przyszłych zobowiązań budżetowych**, tj. np. finansowaniu mogą podlegać jedynie projekty HE (*single-beneficiary* - warunek konieczny), których aplikacje złożone zostaną w odpowiedzi na przyszłe wezwania konkursowe KE w ramach obecnego Programu Ramowego (np. granty *European Research Councili* – ERC, w konkursach 2026 i 2027).

- Projekty, które będą sfinansowane z tych środków podlegają standardowej ocenie w ramach programu HE, a jego **beneficjenci krajowi zostają laureatami programu HE**. Monitoring poprawności realizowanych grantów również leży po stronie Komisji Europejskiej.
- **Transfer funduszy stanowi uzupełnienie istniejącego finansowania w ramach HE, pochodzącego ze środków UE. Wykorzystanie tego instrumentu nie wpływa negatywnie na pozyskiwanie środków unijnych w ramach HE przez polskich beneficjentów na zasadach ogólnych** (tzn. finansowaniu podlegają jedynie projekty złożone tylko przez polskich beneficjentów, które nie uzyskały finansowania z HE, z powodu braku środków w danym konkursie, a jednocześnie osiągnęły wysoką ocenę merytoryczną).

Case study - Litwa

Jako przykład zastosowania transferu bezpośredniego posłużyć może Litwa, która zdecydowała się na skorzystanie z tego mechanizmu redystrybucji finansów, wspierając rodzime instytucje badawcze aplikujące o prestiżowe granty ERC. Transfer bezpośredni odbywa się tam poprzez przekierowanie części funduszy EFRR na sfinansowanie doskonałych badawczo projektów indywidualnych ERC (*single-beneficiary*), które nie otrzymały finansowania KE z powodu braku wystarczających środków. Na dwuletni program (2024/2025) Litwa alokowała w ten sposób 18 mln €. Pozwoli im to na sfinansowanie np. 7 dodatkowych grantów ERC dla młodych naukowców (*ERC Starting Grants*).

ⁱⁱPotencjalna prognoza wykorzystania TF na rzecz ERC w Polsce.

Biorąc pod uwagę przykład Litwy oraz zasady ogólne transferu funduszy, dla potrzeb niniejszego opracowania pokusić się można o symulację implementacji takiego rozwiązania w Polsce. Poniższe dane przedstawiają potencjalną ilość możliwych do sfinansowania grantów dla polskich instytucji badawczych aplikujących w ramach Programów Pracy 2026 i 2027, które otrzymały wysoką ocenę ERC.

- **ERC Starting Grant** – 10 projektów (*finansowanie na poziomie 1.5 mln € + 1 mln € na aparaturę*).
- **ERC Consolidator Grant** – 5 projektów (*finansowanie na poziomie 2 mln € + 1 mln € na aparaturę*).
- **ERC Advanced Grant** – 5 projektów (*finansowanie na poziomie 2.5 mln € + 1 mln € na aparaturę*).

Łączna kwota potrzebna do sfinansowania powyższej ilości projektów to 57,5 mln €ⁱⁱⁱ (przy założeniu aplikowania o cały, możliwy w konkursie budżet *per* projekt oraz osiągnięcia wysokiej oceny wniosku).

Dla porównania maksymalna, możliwa do alokowania kwota z EFRR (zgodnie z zasadami transferu bezpośredniego, tj. maksymalnie 5% środków) **to około 2,35 mld €^{iv}**. Stanowi to 30% kwoty przeznaczanej na B+R w programie operacyjnym (kwota dla B+R równa jest 8 mld €).

Lista benefitów wdrożenia transferu funduszy dla projektów *single-beneficiary* na przykładzie ERC.

- Zwiększenie ilości laureatów grantów ERC oraz polskich beneficjentów (instytucji).
- Wraz ze wzrostem liczby finansowanych projektów, kolejni wnioskodawcy mogą widzieć konkurs ERC jako realną szansę na pozyskanie długoterminowego finansowania europejskiego (projekty 5-letnie), stąd spodziewany efekt to wzrost liczby aplikacji z kraju w konkursach ERC.
- Wraz z większą liczbą projektów ERC w Polsce, zwiększać się będzie międzynarodowa rozpoznawalność krajowych uczelni akademickich i instytucji naukowych, co będzie skutkowało rosnącym usieciowieniem w projekty w programie ramowym.
- Realizowane w kraju projekty ERC pozytywnie wpływają na rozwój ekosystemów badań i innowacji w polskich instytucjach, gdyż to polskie instytucje operować będą środkami alokowanymi do HE i zdobywać niezbędne doświadczenia dla kolejnych koordynacji.
- Kierownicy projektów ERC (i ich jednostki) z uwagi na prestiż grantów ERC są atrakcyjnymi partnerami w europejskich projektach, zatem ich udział w kolejnych konsorcjach będzie pozytywnie działał na wpływ środków Horyzontu do kraju – i zwiększenie poziomu zwrotu ze składki krajowej do UE.

UWAGA: wykorzystanie istniejącej ścieżki transferu funduszy z krajowej koperty EFRR do krajowej koperty w programie ramowym (tj. z dedykacją na ERC) umożliwi uniknięcie konieczności tworzenia krajowych programów wspierających finansowanie wysoko ocenianych wniosków ERC, składanych przez polskie instytucje badawcze.

Takie dedykowane mechanizmy były już wykorzystywane w poprzednich Programach ramowych (programy IDEAS Plus i IDEAS Plus II wdrażane bezpośrednio przez MNiSW). Rozwiązanie to wymaga – poza zaangażowaniem własnych środków z budżetu państwa, również inwestycji w administracyjną i organizacyjną obsługę strumienia finansowania. Ponadto, tego typu projekty z formalnego punktu widzenia nie są grantami ERC, czyli nie wliczałyby się do statystyki sukcesów PL w programie ramowym. Transfer funduszy jako narzędzie synergii nie ma takich ograniczeń.

Regulacje i wytyczne UE.

Komisja Europejska opublikowała wytyczne dotyczące maksymalizacji synergii między programami HE i EFRR. Poniżej wykaz dokumentów legislacyjnych:

- [ZAWIADOMIENIE KOMISJI Synergie między programem „Horyzont Europa a programami EFRR \(2022/C 421/03\)](#) – dokument stanowiący swoista instrukcję dot. implementacji synergii środków.
- [ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY \(UE\) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r \(CPR\)](#) określa wymagania dla państw członkowskich dotyczące określenia komplementarności i synergii między funduszami objętymi Umową Partnerską a innymi instrumentami Unii.
- [ROZPORZĄDZENIE KOMISJI \(UE\) 2023/1315 z dnia 23 czerwca 2023 r.](#) Ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych (GBER).

ⁱ Na podstawie danych przekazanych przez Attaché da. Nauki w Stałym Przedstawicielstwie Republiki Litewskiej przy UE, Brigita Serafinavičiūtė.

ⁱⁱ Podobne działanie można wykonać dla innych instrumentów *single-beneficiary* (np. *EIC Accelerator*), jednak obecnie nie jesteśmy w posiadaniu historycznych danych statystycznych dla poprzednich naborów wniosków.

ⁱⁱⁱ Na podstawie ERC Work Programme 2025, [wp_horizon-erc-2025_en.pdf](#)

^{iv} Na podstawie UMOWA PARTNERSTWA DLA REALIZACJI POLITYKI SPÓJNOŚCI 2021-2027 W POLSCE, [Umowa Partnerstwa na lata 2021_2027.pdf](#)